

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK A NOVÉ PRÁVNÍ FORMY NNO

MGR. VLASTIMIL VITOUL

OSNOVA

1. "REVOLUCE" SOUKROMÉHO PRÁVA
2. NADACE V NOZ
3. NADAČNÍ FOND V NOZ
4. PŘIDRUŽENÝ FOND V NOZ
5. SVĚŘENSKÝ FOND

ÚVOD K NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVĚ

Reforma soukromého práva = NOZ + ZOK + ZMPS

- Procesní předpisy (novela OSŘ, ZZŘS, novela insolvenčního zákona)
- Doprovodné zákony + prováděcí předpisy (zákon o veřejných rejstřících, o statusu veřejné prospěšnosti (zamítnut), tzv. změnový zákon)
- Nový katastrální zákon, vč. nové katastrální vyhlášky

3081 paragrafů

649 stran & přes 600 stran důvodové zprávy

Zrušeno 238 právních předpisů

HLAVNÍ ZMĚNY V NOZ

Právnícké zkazky

7 červenec

Až se někdo bude ptát, proč jsme přijali nový občanský zákoník, tak víte co odpovědět - aby zvíře nadále nebylo věcí, ale použily se na něj přiměřeně ustanovení o věci - a pak kvůli hromadě dalších změn, které ale evidentně nejsou tak podstatné ve srovnání s právní povahou Žeryka...

<http://pravnicke-zkazky.tumblr.com/> | Právnícké zkazky © 2013 Michal Tuláček

HLAVNÍ ZMĚNY V NOZ

HODNOTOVÁ VÝCHODISKA

TERMINOLOGIE

OSOBY – SVÉPRÁVNOST, ZMĚNA POHLAVÍ, JEDNÁNÍ NEZLETILCŮ, OCHRANA OSOBNOSTI
PODROBNĚJI

PRÁVNICKÉ OSOBY – OBECNÁ ČÁST PRO VŠECHNY TYPY, SPOLKY, NADACE, ÚSTAVY

ZMĚNA KONCEPCE PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ

ZVÍŘE NENÍ VĚC

STAVBA SOUČÁSTÍ POZEMKU

SVĚŘENSKÉ FONDY A SPRÁVA CIZÍHO MAJETKU

RODINNÉ PRÁVO – NÁHRADNÍ MATEŘSTVÍ, POPÍRÁNÍ OTCOVSTVÍ, DÍTĚ MUSÍ POSLOUCHAT

DĚDICKÉ PRÁVO – AUTONOMIE VŮLE ZŮSTAVITELE, STARONOVÉ INSTITUTY, ROZŠÍŘENÍ
OKRUHU ZÁKONNÝCH DĚDICŮ, ODPOVĚDNOST ZA DLUHY ZŮSTAVITELE V PLNÉ VÝŠI

REJSTŘÍK SMLUV O MODIFIKACI SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ, CENTRÁLNÍ EVIDENCE
ZÁVĚTÍ

OCHRANA DOBRÉ VÍRY PŘI NABYTÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA OD NEVLASTNÍKA

NÁJEMNÍ VZTAHY

SOUSEDSKÉ VZTAHY

ODLIŠNÁ KONCEPCE POVINNOST K NÁHRADĚ ŠKODY

PŘEDSMLUVNÍ ODPOVĚDNOST

SMLOUVY – SJEDNOCENÍ OBČANSKOPRÁVNÍ A OBCHODNĚ PRÁVNÍ REŽIM

MNOHÉ DALŠÍ

HODNOTOVÁ VÝCHODISKA

Odstranění provizoria

Sjednocení právní úpravy

Odstranění formalismu

- Právo má sloužit člověku k prosazování jeho svobody
- Nastavení mantinelů

Sice 3081 paragrafů, ale zásadní význam prvních 14:

- Důraz na autonomii (svobodu) vůle člověka
- Vše je dovoleno, co není zakázáno
- Princip právní jistoty
- Předpoklad poctivosti
- Řada dalších...

Nastavení
rámce
+
výklad

PODPŮRNOST NOREM & PREFERENCE PLATNOSTI

Závět

Nájem

- Projev odstranění formalistického přístupu
- Většina norem je dispozitivních
 - „Záchranná síť“
 - Možnost uspořádat si právní vztahy volněji
- Preference relativní neplatnosti (ÚS x praxe)
- Zakotveno pravidlo, že na právní jednání je třeba hledět spíše jako na platné

Větší možnosti zhojení neplatnosti

- *Sledovat, co je záměrem druhé strany při odklonu!*

(NE)PLATNOST PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ

Absolutní neplatnost

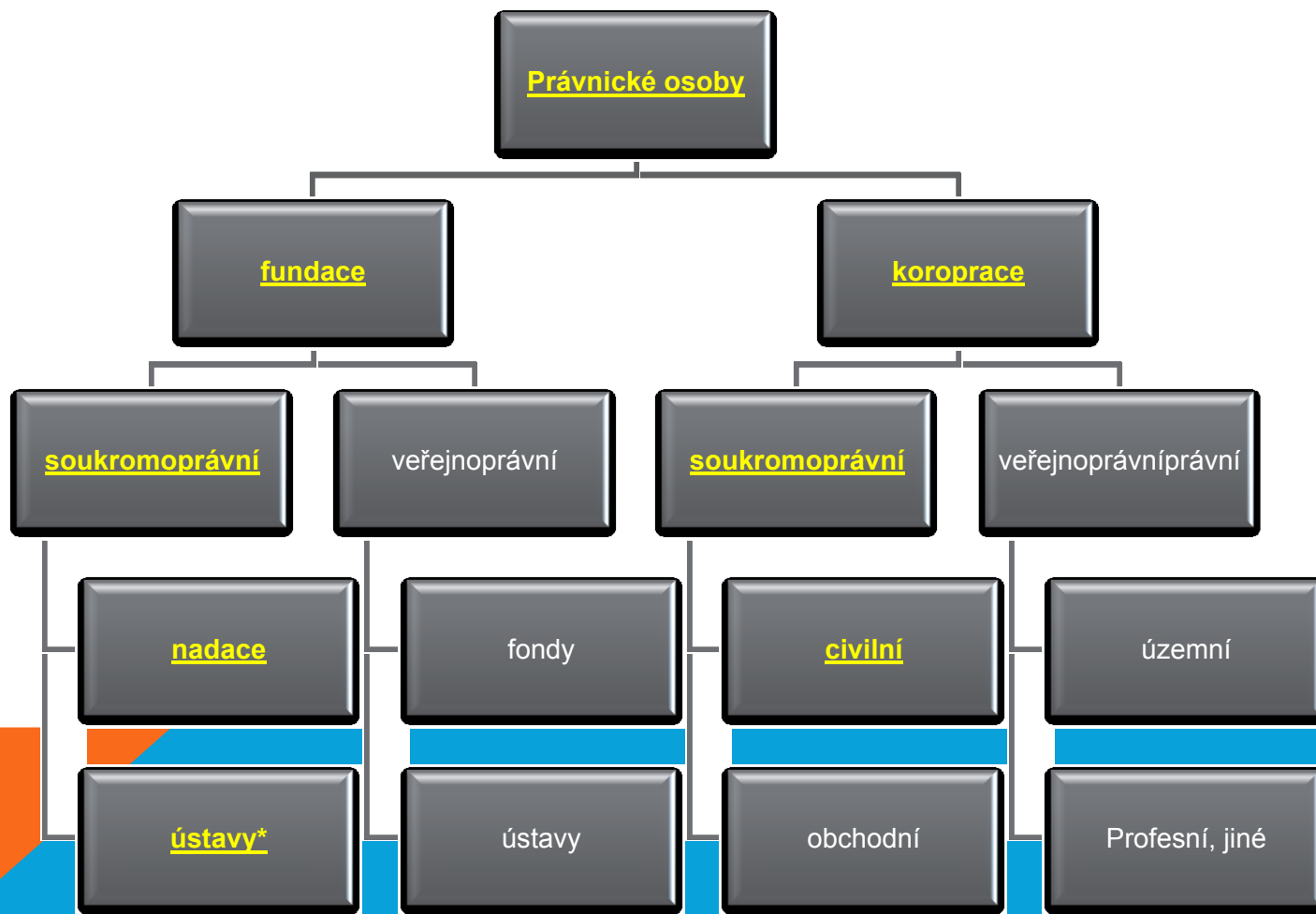
- Ze zákona
- Zjevný rozpor s dobrými mravy
- Zavazuje od počátku k nemožnému
- **Odporuje zákonu a zároveň narušuje veřejný pořádek**

Relativní neplatnost

- Dovolání se neplatnosti
- Podléhá promlčení → aktivní přístup

Zdánlivé právní jednání

KATEGORIZACE PRÁVNICKÝCH OSOB

PRÁVNICKÉ OSOBY OBČANSKÉHO PRÁVA

- založené aktem soukromoprávní povahy
- jiný účel než je podnikání
- mají buď personální nebo majetkový základ
- vyvíjí veřejně či vzájemně prospěšnou činnost
- jsou odděleny od státu
- mají většinou dobrovolný charakter
- mají alespoň minimální organizační strukturu
- často jsou vybavena mechanismy umožňujícími kontrolu vlastní činnosti
- často uplatňují zvláštní způsob financování (včetně možných daňových výhod)

FUNDACE

§ 303 NOZ nadřazuje nadacím a nadačním fondům souhrnné označení FUNDACE

Nejedná se tedy jen o synonymum pro označení nadace, avšak jde o obecné pojmenování majetkového základu věnovaného určitému společenskému nebo hospodářskému účelu.

NADACE V NOZ

- **Důraz na autonomii vůle zakladatele**
- **Celková liberalizace**

NADACE

- **Právnícká osoba soukromého práva, která je tvořena účelovým sdružením majetku, který má svými výnosy sloužit společensky či hospodářsky užitečnému účelu**

ROZŠÍŘENÍ ÚČELU,
nejen obecně
prospěšný

- **Má trvalý charakter, neslouží k výdělečným účelům, může podnikat se zákonným omezením**
- **Vytváří „nadační jistinu“ (min. 0,5 mil. Kč)**

HLAVNÍ ZMĚNY U NADACÍ

- **Základní princip: Klade se větší důraz na VŮLI ZAKLADATELE**
- **Rozšíření ÚČELU a možná změna účelu**
- **Umožnění PODNIKÁNÍ jako vedlejší činnosti**
- **Změna úpravy týkající se správy majetku nadace**
- **Nový koncept tzv. nesamostatných nadací (přidružený fond)**

Nadace přestává být pouhým otrokem svého účelu, avšak stává se moderním instrumentem hospodářské iniciativy svého zakladatele.

NADAČNÍ FOND

- Právnícká osoba založená k účelu společensky nebo hospodářsky užitečnému
- Tvoří ji soubor majetku vzniklý z vkladů a darů
- Nemusí mít trvalý charakter
- Institucionalizovaná veřejná sbírka
- Nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál
- Předmět vkladu ani dar nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu

DALŠÍ INSTITUTY FUNKČNĚ VYUŽITELNÉ PRO NNO

- **Přidružený fond**
- **Svěřenský fond**
- **Závazky s filantropickým podtextem**

OSOBA V PRÁVNÍM SMYSLU

- **Subjekt, se kterým právní řád pojí práva a povinnosti**

§ 17 odst. 1 NOZ: *Práva může mít a vykonávat jen osoba. Povinnost lze uložit jen osobě a jen vůči ní lze plnění povinnosti vymáhat.*

- **práva může vykonávat jedine osoba**
- **povinnosti mohou být uloženy pouze osobě**
- **vymáhání plnění je možné pouze vůči osobě**

PŘIDRUŽENÝ FOND

- **Koncepce „nesamostatné nadace“**
- **Je tvořen majetkovým souborem a nemá právní subjektivitu**
- **Pro případy, že osoba, která má prostředky, ale nechce zakládat nadaci či nadační fond, dá do správy nadace tyto prostředky**
- **Vlastníkem zůstává zakladatel/dárce**

SVĚŘENSKÝ FOND

- nový institut pro správu cizího majetku

- právní úprava v § 1448 - § 1474 NOZ

- konstrukce:

- zakladatel vyčlení část svého majetku

→ **oddělené vlastnictví**

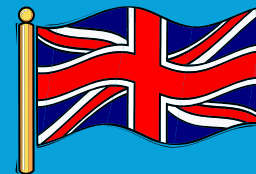
- majetek spravuje správce

→ **není vlastníkem**

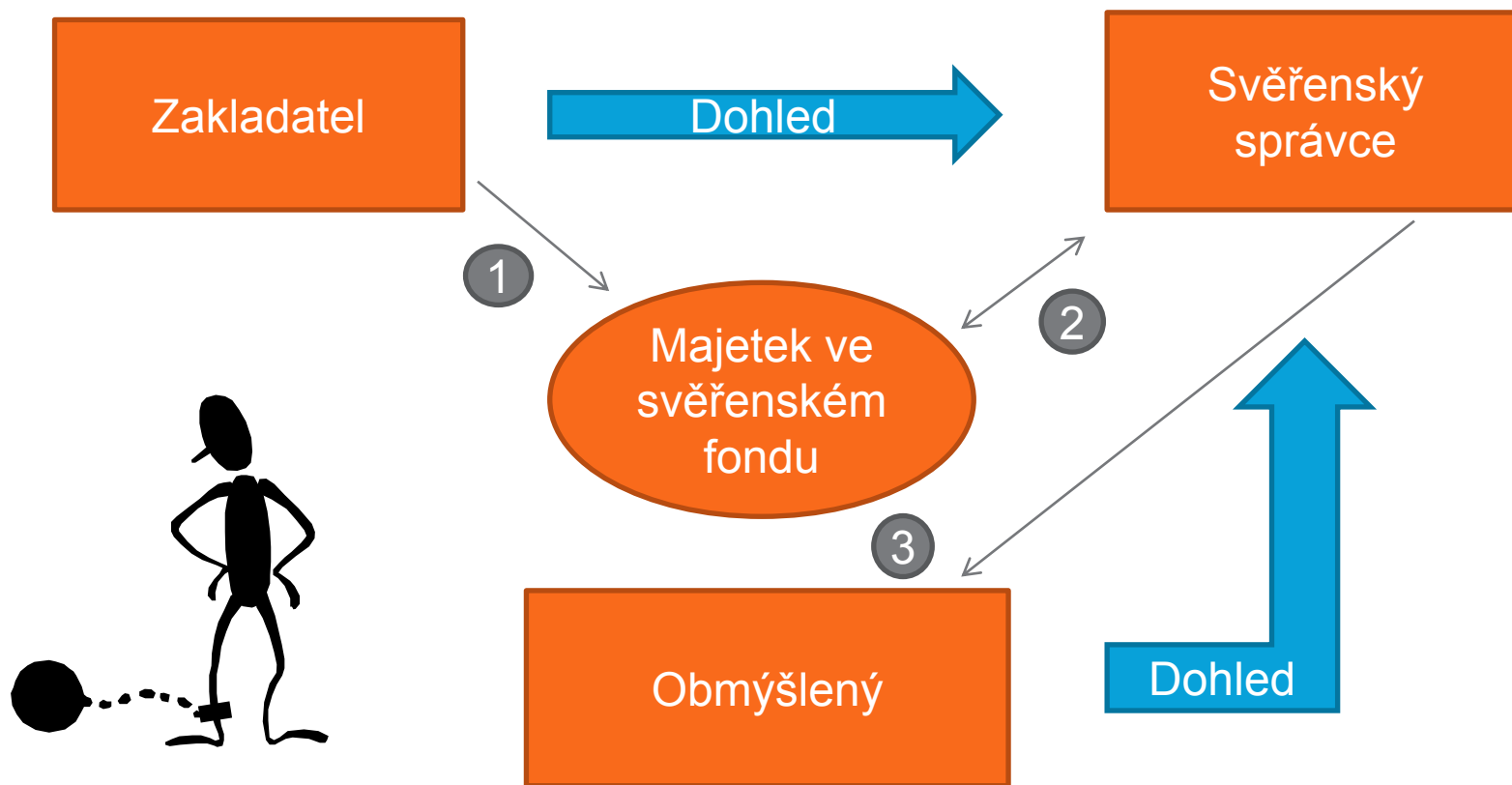
- majetek/výnosy obdrží obmýšlený

Pro koho je majetek spravován?

Co se stalo s vlastnictvím?

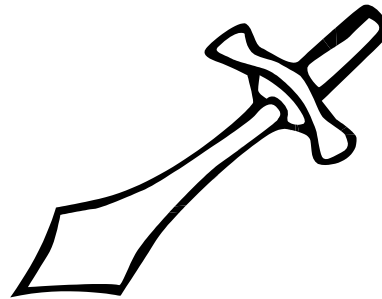

PŘECHOD MAJETKU

SVĚŘENSKÝ FOND – PROČ?

- **Zatraktivnění ČR pro zahraniční investory**
- **Flexibilitu pro nakládání s majetkem**
- **Správa majetku**
- **Udržení celistvosti majetku**
- **Anonymizace vlastnictví**

**Široké možnosti
ZNEUŽITÍ**

VYUŽITÍ

- **V zahraničí běžné, že na každého 10. člověka 1 trust**
 - 10,5 milionů obyvatel obyvatel => 1.200.000 trustů?
- **Lidé s majetkem:**
 - Dědění
 - Nezletilé děti
 - Rozvody
 - Dobročinná činnost
- **Příklad:**
 - Dítě bude zajištěno příjmem ze svěřenského fondu, možné využít podmínek se školou apod.

PŘÍKLADY VYUŽITÍ

PŘÍKLADY VYUŽITÍ

- **Charitativní svěrenský fond**
 - „Konkurence“ fundačních subjektů
 - Přispívá přesně vybrané věci
 - Větší možnost kontroly
 - Méně formálních překážek
 - ALE větší riziko zneužití,
resp. potřeba lépe svěrenský fond
nastavit na počátku

PŘÍKLADY VYUŽITÍ

- Budování nestátního sektoru

SVĚŘENSKÝ FOND

- **subjekt, se kterým právní řád pojí práva a povinnosti**
- **práva může vykonávat jediné osoba**
- **povinnosti mohou být uloženy pouze osobě**
- **vymáhání plnění je možné pouze vůči osobě**

Co však s „neosobou“, které zákon potřebuje stanovit práva a povinnosti?

SVĚŘENSKÝ FOND – MAJETEK V NĚM

- § 1448 odst. 3 NOZ: „...*majetek ve svěřenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.*“
- *vlastnická práva vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce*
- *do veřejné evidence se zapisuje svěřenský správce s poznámkou „svěřenský správce“*

Majetek vlastní sám sebe...

SVĚŘENSKÝ FOND X NADACE

- **Právní subjektivita**
- **Vznik, Fungování**
- **Flexibilita**
- **Dohled**
- **Riziko zneužitelnosti**

DĚKUJI ZA POZORNOST

Kontakt:

Mgr. Vlastimil Vitoul

vlastimil.vitoul@mail.muni.cz